

Naturvernforbundet i Lillehammer
v/ Terje Onshus
terje.onshus@inn.no

Lillehammer kommune
postmottak@lillehammer.kommune.no

Lillehammer, 25.03.2022

HØRINGSINNSPILL TIL DETALJREGULERING FOR E6 ROTERUD–STORHOVE, 2. GANGS HØRING

Bakgrunn

E6 Brumunddal–Ringebu var ikke prioritert i Nasjonal Transportplan (NTP) i juni 2013. Det lå ikke an til prioritering før nærmere 2030.

Statens vegvesen anbefalte i en høringsstudie i mai 2014 følgende:

- å basere videre planlegging av strekningen Vingrom–Øyresvika på alternativ I-A-1, dagens korridor,
- å sile bort alle alternativer som går på vestsida av Lågen videre nordover fra Vingnes og krysser Lågen lenger nord (II-C-1 og II-C-2).¹

I brev til Statens vegvesen datert 7. juli 2014, ba Fylkesmannen v/ fylkesmann Kristin Hille Valla om at vestsidealternativene likevel skulle være med videre. II-C-2 ble pekt ut som det foretrukne. Dette alternativet muliggjorde oppfyllelse av FrP sine valgkampløfter fra 2013 om bygging av firefelts motorveier med fartsgrense 110 km/t. Østsidealternativene innebar gjenbruk av dagens vei med fartsgrense maks 80 km/t.

Det var kun alternativet II-C-2 som var med da kommunedelplanen for E6 Vingrom–Ensby lå ute til 1. gangs høring i juni 2017. Allikevel uttalte Fylkesmannen i meklingsmøte 18. juni 2018 at østalternativene klart var å foretrekke både av hensyn til fredningsinteresser og jordvern.

II-C-2 innebærer to lange tunnellop på 4 km hver gjennom Brøttumsformasjonen, hvor det finnes potensielt syredannende leirskifer. Dette alternativet innebærer også ny firefelts bru gjennom fredningsområdet.

Om Naturvernforbundets innspill

En høring skal klargjøre sentrale sider og konsekvenser av en sak, slik at innbyggere og andre aktører kan ta stilling til disse og uttale seg før beslutninger treffes. De foreliggende høringsdokumentene oppfyller ikke sin funksjon og kontrakt med innbyggerne.

Det er særlig to temaer som er mangelfullt beskrevet og ikke tilstrekkelig avklart. Disse er 1) vilkår om omlegging av to 300 kV høyspentlinjer mot Røykås og Ulven, og 2) håndtering av

¹ [HØRINGSUTGAVE PLANPROGRAM E6 VINGROM-ENSBY KOMMUNEDELPLAN LILLEHAMMER OG ØYER KOMMUNER. Region øst E6 BIRI - OTTA - PDF Free Download \(docplayer.me\)](#)

potensielt syredannende leirskifer i masser fra tunneler. Disse temaene, samt problematiske sider ved planprosessen, tar vi for oss i vårt innspill.

1) Vilkår om omlegging av 300 kV høyspentlinjer

Alternativ II-C-2 med høy bru gjennom fredningsområdet kommer i fysisk konflikt med blant annet to 300 kV høyspentlinjer mot Røykås og Ulven. Lav bru, som nå ligger i planforslaget, medfører fortsatt en dobbeltbarriere dersom høyspentlinjene ikke legges om.

I forbindelse med høringsprosessen knyttet til kommunedelplanen for ny E6 mellom Vingrom og Ensby, var det fra Fylkesmannen i Oppland satt fram krav om en løsning som fjerner luftstrek og at linjene legges i kabel. Dette var en forutsetning for å kunne gå inn for vei og bru gjennom verneområdet.

I en utredning fra januar 2018, slår Statens vegvesen fast at det ikke er aktuelt å kable de to 330kV-linjene (alt K3). Rapportens konklusjon er at de skal strammes opp og heves slik at de går klar av brua.

I meklingsmøtet 18. juni 2018 ga Fylkesmannen lovnad om dispensasjon til å krysse Lågendeltaet naturreservat under forutsetning av at alle kraftlinjer legges om.

NVE slo den 3. desember 2020 i brev til Statsforvalteren fast at kravet var ulovlig framsatt.²

Statnett har konsesjon etter energiloven. Statsforvalteren hadde verken myndighet eller hjemmel til å oppstille vilkår om fjerning av høyspentlinjene. Omlegging av linjene vil først skje flere år fram i tid, i henhold til Statnetts driftsplaner og helt uavhengig av en utbygging av E6.

Denne sentrale oppklaringen fra NVE framgår etter det vi kan se ikke av plandokumentene. At det ikke er opplyst og tydelig avklart hvilke følger denne feilen får, altså at vilkåret for dispensasjon som framgår av KDP gjennom nytt punkt 1.7.14 var ugyldig, innebærer etter vårt syn at dette forholdet må belyses bedre i en 3. gangs høring.

Etter vedtatt kommunedelplan, vedtatt på basis av lovnad om dispensasjon på vilkår om fjerning av høyspentlinjer, senket Nye Veier brua slik at den nå går klar av høyspentlinjene. Dobbeltbarrieren er like fullt til stede.

Ved 1. gangs høring av reguleringsplanen fremmet Statsforvalteren innsigelse til mangelfull utredning og sikring av avbøtende tiltak for høyspentledninger som krysser Lågen. Statsforvalteren ba om at det må dokumenteres at det er avsatt tilstrekkelig areal til framtidig anlegg for kabling, og at utredningene må vise en teknisk løsning for hvordan kabling kan gjennomføres. Dette må ifølge Statsforvalteren gjøres i samråd med NVE, Statnett og annen nødvendig fagkompetanse. E6-prosjektet svarer slik på innsigelsen:

Prosjektet har gjennom tett samarbeid med Statnett funnet omforente løsninger for kabling i bru, samt avsatt tilstrekkelige arealer for eventuell omlegging av høyspent og ny trafo. (...)

² [OneDrive \(live.com\)](https://www.onedrive.live.com)

Innsigelsen vurderes gjennom notatet og dialog med Statnett og Statsforvalter å være imøtekommet.

Svaret synes villedende og mangelfullt, all den tid det ikke opplyses om at omlegging av høyspentlinjer ikke vil skje i forbindelse med utbygging av E6, slik Statsforvalteren (feilaktig) har stilt krav om.

2) Potensielt syredannende leirskifer i masser fra tunneler

De to tunnellopene, som etter senking av bru ble forlenget til 4,25 km i hver retning, ligger i Brøttumsformasjonen hvor det er potensielt syredannende leirskifer. Det har vært gjennomført en innledende og en utdypende undersøkelse i form av geokjemisk kartlegging av bergarter. Resultater og drøftinger er gjort i to fagrapporter om geokjemisk vurdering, datert 26.03.2021 og 30.11.2021. I rapporten av 26.03.2021 konkluderes det med betydelige mengder svart leirskifer som er potensielt syredannede. Hele 27 av 30 prøver i Brøttumformasjonen ble klassifisert som potensielt syredannende, ifølge rapporten (s. 21). Forekomsten av svart leirskifer er estimert til 25–30 % av steinvolumet. På side 24 i rapporten vurderes det som svært vanskelig å skille ut syredannende berg, da svart leirskifer ligger i lag med sandstein.

I rapporten av 26.03.2021 går det fram at videre undersøkelser skal gjennomføres for å få et bedre grunnlag for en vurdering av syredannende bergarter.

Vi var spent på å se resultatene fra og konklusjonen av den utdypende undersøkelsen i fagrapporten av 30.11.2021, men ble skuffet over at rapporten ikke er klargjørende med tanke på resultater og anbefaler for håndtering av masser. Norconsult AS i samarbeid med AF Gruppen har levert en rapport til Statsforvalteren som dokumenterer det totale syrepotensialet for stein fra Brøttumsformasjonen. Rapporten var per. 23.11.2021 til behandling hos Statsforvalteren i Innlandet, og vi har ikke sett resultatene av Statsforvalterens behandling.

Etter forurensningsforskriften kapittel 2 kan syredannende bergarter medføre forurensning i kontakt med vann og/eller luft. Slike bergarter er klassifisert som forurenset grunn med påfølgende krav om massehåndtering. Kravet er altså at slike bergarter skal massehåndteres og kjøres til godkjent deponi, noe som innebærer at all stein og masse i fjellet må kjøres til deponi da syredannende bergarter vanskelig kan skilles ut.

Norconsult AS, i samarbeid med AF Gruppen, er i en prosess med å utarbeide en søknad til myndighetene – trolig til Statsforvalteren i Innlandet – om tillatelse etter forurensningsloven § 32 og § 11 til å kunne gjenbruke potensielt syredannende masser i veien framfor å levere massene på spesialdeponi, slik regelverket krever.

Vi forstår det slik at gjenbruk i denne sammenhengen vil kunne bety at massene brukes til oppbygging av veikroppen, utfylling i vann og bygging av støyvoller med mer. Vi stiller spørsmål ved om vilkår for en slik eventuell dispensasjon vil innebære at de samme krav til sikring mot avrenning og forurensning som stilles til deponier da vil stilles til vegbygger.³

En tunnel og ny vei med masse herfra kan medføre store inngrep i og påvirkning av leveområdene til mange små dyr og planter. Organismer som er avhengig av rent vann; fisken, fuglene, andre dyr og menneskene blir taperne. Dette må ikke skje da det vil bli et stort og irreversibelt naturtap for Lillehammer og økosystemet som sådan.

³ [Norsk Gjenvinning Group: NGm3 åpner nytt deponi i samarbeid med Sirkula IKS: Heggvin Alun AS](#)

Vi må derfor minne om at erfaringene med avrenning fra fyllinger etter E18-prosjektet Kristiansand–Grimstad, ferdigstilt i 2009, er svært dårligere. Artikkelen *Prestisjeprosjekt med alvorlige miljøproblemer* av biolog/forsker Jens Petter Nilssen i Arendals Tidende 4. september 2013 beskriver dette. Vi viser til Naturvernforbundets brev sendt til Statsforvalteren 22. februar i år der dette tas opp.⁴

Føre var-prinsippet tilsier at faren for forurensing må veie svært tungt. Med de skadene som er oppstått andre steder som følge av deponi av syredannende bergarter, kan ikke Naturvernforbundet se at det ut ifra nåværende kunnskapsgrunnlag kan være mulig å gi utbyggingsprosjektet tillatelse til å bruke massene til veibygging eller annen utfylling.

Konklusjon

Naturvernforbundet er ikke overbevist om at planprosessen har foregått i samsvar med forsvarlig forvaltning etter plan- og bygningsloven, jordloven, naturmangfoldloven og fredningsforskriften. Vi vil særlig peke på at Statsforvalteren (den gang Fylkesmannen) på ugyldig grunnlag i 2018 ga lovnad om dispensasjon til vei gjennom naturreservatet, med alle følger dette har fått for den videre prosessen.

Statsforvalteren i Innlandet bør avvente behandling av søknad om dispensasjon fra verneforskriften til det eventuelt foreligger søknad om håndtering av syredannende leirskifer, slik at natur- og miljøbelastningen forbundet med de to søknadene kan vurderes i sammenheng. En reell løsning for kryssende høyspentlinjer og dobbeltbarrieren dette medfører, må også foreligge.

Naturvernforbundet vil av de samme grunnene be om at et nytt planforslag, der informasjon og løsningsforslag er komplette, blir lagt ut på 3. gangs høring.

Vi viser ellers til våre øvrige innspill innsendt i første høringsrunde. Disse er fortsatt gyldige.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Lillehammer
v/ leder Terje Onshus

Naturvernforbundet i Innlandet
v/ leder Ole Midthun

Kopi:
Statsforvalteren i Innlandet
Nye Veier

⁴ [220222-utslipp E6-statsforvalteren.pdf \(naturvernforbundet.no\)](#)